

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Expeditur alia difficultas de tempore quo cœpit obligatio Baptismi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

quia Christus à primo instanti suæ Incarnationis, liberâ voluntate præceptum patiendi & moriendi pro hominibus accepit, & acceptando meruit.

18. Ad confirmationem in primis dico, illam si quid probet, nimis probare; ex ea enim sequitur, etiam sacramentum Eucharistiæ non fuisse institutum ante mortem Christi. Deinde respondeo, omnia sacramenta legis novæ fluxisse de latere Christi, cum hac tamen differentia, quod Confirmatio, Pœnitentia, Extrema Unctio, & Matrimonium, non tantum quoad suam perfectionem, sed etiam quoad suum initium; sacramenta verò Baptismi, Eucharistiæ, & Ordinis, præcisè quoad suam perfectionem, dici possint inde fluxisse: Licet autem ista tria sacramenta, suam consummationem, & ultimam perfectionem, in morte actuali Christi acceperint, quatenus scilicet Baptismus per Christi mortem regni cælorum janua aperuit, quam ante non aperiēbat, & Eucharistia habuit rationem viatici, quam non habebat antea, ipsumque proinde sacramentum Ordinis, ad illam ut talem ordinem habere cœperit; tamen virtutem gratiæ productivam, jam à Christo in Jordane baptizato acceperat Baptismus, & Eucharistia, cum sacramentum Ordinis, in cena ultima, pridie quàm Christus pateretur celebrata.
19. Obijciens quartò contra secundam conclusionem: Cùm Christus baptizaretur à Joanne, non instituit suum baptismum in actu exercitò quemquam baptizando, neque in actu signato, ritum ejus præscribendo, utpote cùm nihil præscripserit, neque Pater apparuerit, ut aliquid præscriberet: Ergo tunc baptismum non fuit institutum.
20. Confirmatur: Instituire sacramenta, est formaliter actus legislatoris: Sed Christus tunc non sustinuit personam legislatoris, sed potius pœnitentis: Ergo tunc sacramentum baptismi non instituit, sed tantum suscepit baptismum Joannis.
21. Ad objectionem respondeo, Christum in Jordane suum baptismum instituisse, non in actu exercitò aliquem baptizando, aut ipsum suscipiendo, sed in actu signato, designando & consecrando materiam ad producendum gratiam, & statuendo formam, non quidem expressione ipsius, sed solum quasi in figura, per præsentiam Trinitatis divinarum personarum in signo visibili, ut supra diximus.
22. Ad confirmationem nego Majorem, aliud enim est præcipere baptismum, aliud ipsum instituire: primum non potest non esse actus legislatoris, bene tamen secundum; posset enim Deus tribuere uni facultatem instituendi sacramenta, aut ritus eorum, alteri potestatem præcipiendi observantiam talium rituum.
23. Respondeo secundò, datâ Majori, negando Minorem: Christus enim in sua passione sustinuit personam pœnitentis, sive peccatoris, quando quidem in ea factus est pro nobis maledictum & peccatum, ut loquitur Paulus 2. ad Corinth. 5. & ad Galat. 3. & tamen simul fuit legislator, antiquam legem abrogans, dum dixit, *Consummatum est*, ut novam conderet.

Expediunt alia difficultas de tempore quo tempore obligatio Baptismi.

Dico tertio, Baptismus non fuisse institutus, nisi post Passionem & Resurrectionem Christi. Ita D. Thomas hic art. 2. sic dicitur: *Necessitas utendi hoc sacramento indistincta fuit hominibus post passionem & Resurrectionem: tum quia in Passione Christi terminata sunt figurae veteris legis, quibus succedit Baptismus, & alia sacramenta, quibus succedit Resurrectio Christi, in quantum moritur peccato, incipit novam vitam, & ideo oportuit Christum prius pati, & surgere, quàm hominibus indicere necessitatem configurandi morti & Resurrectioni ejus.* Quibus verbis S. Doctor conclusionem nostram & docuit & probavit, duplicemque illius rationem sinuavit.

Prima est: Baptismus non fuit in præcepto illo tempore quo vigeat lex Circumcisionis: Sed lex Circumcisionis vigeat toto tempore antecedente mortem & resurrectionem Christi: Ergo toto illo tempore Baptismus non fuit in præcepto, sed solum in consilio. Major patet, Minor probatur. Lex Circumcisionis tandiu duravit, quandiu lex Moysis: Sed lex Moysis, cui Evangelica successit, sicut lux umbræ, & veteris figuræ, usque ad Christi passionem & Resurrectionem duravit: Ergo & lex Circumcisionis Major est evidens: Minor verò, in qua est difficultas, probatur multipliciter. Primò ex eo quod Christus Matth. 8. leproso curato præcepit eum sacerdotem, ut secundum legem munus offerret quod Moyses mandaverat. Secundò, quia Christus Matth. 5. dixit, *Non veni legem solvere, sed implere*: Non fuit autem ad præceptum implendum, quam jam expiraturus diceret, *Consummatum est*. Tertio, Obligatio fuit usque ad Christi passionem, ut Agnus paschalis immolaretur, & sic Christus fecit, ut patet ex historia cena ultimæ: Ergo obligavit lex vetus usque ad Christi passionem.

D Quartò, Lex Moysis duravit quousque sacerdotium fuit translatum, juxta illud ad Hebr. 9. *Translato sacerdotio, necesse est ut legis translatum sit*: Sed sacerdotium non fuit translatum usque ad passionem, in qua Christus tanquam summus sacerdos obtulit semetipsum Patri in sacrificium: Ergo lex Moysis usque ad passionem Christi duravit. Denique, eadem veritas patet ex doctrina Augustini Epist. 19. ad Hieronymum, ubi distinguit tria tempora respectu legalium, scilicet ante passionem, in quo legalia non erant mortifera, nec mortua; post Evangelij divulgationem, in quo legalia erant mortua, & mortifera; & medium tempore, in quo legalia erant quidem mortua, quia neque habebant aliquam vim, neque aliquis ea servare nebat absolute, non erant tamen mortifera, illi qui conversi fuerant ad Christum ex Juda, poterant ea observare licite, dummodo non in eis spem ponerent, quod ea reputarent sibi necessaria. Et quamvis S. Hieronymus in eo differat à D. Augustino, quod contendit legalia statim post mortem & resurrectionem fuisse necesse mortifera, sed etiam mortifera, adeo ut quicunque ea servasset (seclusâ ignorantia, aut errore invincibili) peccasset: in eo tamen consentit, quod existimatur, tempore passionem antecedente, nec mortifera fuisse, nec mortua.

Secunda ratio D. Thomae sic potest proponi. Tunc solus Baptismus cepit esse in praecepto, quando cepit habere totam suam perfectionem, quando enim illa caruit, tunc praeceptum non debuit. Sed ante Christi mortem & resurrectionem, Baptismus totam suam perfectionem non habuit. Ergo ante illud tempus in praecepto non fuit. Major patet, Minor probatur. Una ex perfectionibus Baptismi est ut nos configuret morti & resurrectioni Christi, ut docet Apostolus ad Roman. 6. his verbis: *An ignoratis quia qui cumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vivamus, sicut enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul & resurrectionis erimus.* Sed ante Christi mortem & resurrectionem, Baptismus non poterat configurare hominem morti & resurrectioni Christi: Ergo nec totam suam perfectionem, seu completam significationem habere.

Præter has duas rationes quas insinuat D. Thomas, potest suaderi conclusio hoc discursu. Si Baptismus fuisset praeceptum ante passionem Christi, maxime cum Christus Joan. 3. dixit Nicodemus: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* Sed tunc non fuit praeceptum, siquidem Christus habebat tunc colloquium privatum cum Nicodemus: praeceptum autem Baptismi non debuit dari in colloquio privato, sed publico: Ergo &c.

Uero quartò: Probabilius est, obligationem Baptismi incepisse post Resurrectionem Christi, quando scilicet Christus apparens Discipulis, legem Baptismi publicè promulgavit, dicendo: *Dacite mihi omnis potestas in celo & in terra. Eritis ergo ducite omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.*

Probatur primò conclusio ratione fundamentali: Cum Baptismus sit fundamentum totius legis Evangelicæ, ejus obligatio cepit, statim atque lex Evangelica incepit obligare: Sed lex Evangelica cepit obligare statim post Christi Resurrectionem: Ergo & Baptismi praeceptum. Major patet, Minor probatur. Lex Evangelica cepit statim obligare, ubi Moisaica fuit extincta, illius enim generatio debuit esse ex corruptione istius: Sed lex Moisaica non duravit usque ad promulgationem Evangelij, sed fuit penitus extincta quoad omnem suam vim in morte & resurrectione Christi: Ergo lex Evangelica cepit obligare statim post mortem & resurrectionem Christi. Major est evidens, Minor verò probatur primò ex communi consensu Hieronymi & Augustini in Epistolis quas scribit de legalibus scribere, quibus docent post mortem & resurrectionem Christi, legales caeremonias mortuas fuisse, id est vim justificantem amisisse, quamvis (ut supra annotavimus) Hieronymus existimaverit, illas post mortem & resurrectionem Christi, nedum mortuas sed etiam mortificatas fuisse. De quo infra.

Secundò probatur eadem Minor ex illo Apostoli ad Hebræos 8. *Novum testamentum vetera prius: quod autem antiquatur & senescit, prope interitum est.* Ex quo sic potest formari argumentum: Christus in cena ultima novum condidit testamentum, quod morte deinde & resurrectione sua confirmavit: Ergo vetus quasi senio jam confectum, accedente tunc novo, extinctum est. Unde Leo Magnus sermone 7. de passione: *Umbra cederet corpori, antiqua observan-*

Tom. V.

tia novo excluditur sacramento, hostia in hostiam transit, sanguine sanguis auferitur, & legalis festivitas, dum mutatur, impletur.

Tertiò Minor principalis suadetur. Ubi primò antiquum sacerdotium Aaron perfectè translatum fuit in sacerdotium Christi, præfiguratum in sacerdotio Melchisedech, statim fuit abolita lex vetus, cum suis caeremoniis: unde Apostolus ad Hebræos 7. *Translato sacerdotio, necesse est ut legis translatio fiat:* Sed statim à resurrectione Christi, sacerdotium Aaron perfectè translatum fuit in Christi sacerdotium, ut colligitur ex illo ad Hebræos 9. *Christus assistens Pontifici futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manufactum, id est non hujus creationis, sed per proprium sanguinem introivit semel in sancta, aeterna redemptione vendita.* Tum etiam, quia licet ulque ad Christi resurrectionem, sacerdotium Aaron, non fuerit evacuatum, tamen ex quo Christus resurgendo vitam in mortalem atque indefectibilem reassumpit, totaliter fuit evacuatum, & in sacerdotium Christi translatum: propter quod ad ejus interitum devotandum, Christo moriente, velum templi scissum est, & Leo Magnus serm. 6. de passione, Caypham velles proprias scindentem, quasi Christus blasphemasset, leprose irridet, dicens, Pontificem legis mox interiturum, per hanc vestium suarum scissuram, ostendisse se jam sui sacerdotij honore spoliandum.

Respondet Suarez, quod licet à die resurrectionis Christi lex Moisaica evacuata fuerit, nondum tamen Baptismus fuisse in praecepto, sed ulque ad sufficientem ejus promulgationem, totum mundum redactum fuisse ad statum legis naturæ, & remedia salutis quæ in illa erant, suam utilitatem non amisisse; quia non erant umbra futurorum, sicut veteres caeremonie legis Moisaicæ, sed quasi connaturalia & per se ordinata media ad salutem.

Sed contra: Christus non venit veterem legem solvere, sed adimplere, ut dicebat ipse Matth. 5. si autem legem Moisaicam evacuasset, antequam cœ, pisset lex Evangelica, non eam adimplerisset, sed solvisset, quia impletio veteris legis, fuit introductio novæ. Unde Leo Papa serm. 7. de passione: *Antiqua observantia novo excluditur sacramento, hostia in hostiam transit, sanguine sanguis auferitur, & legalis festivitas, dum mutatur, impletur.* Ad do quod, populus Judaicus fuit specialiter populus Dei, quandoquidem plebs Gentilis pertinebat etiam ad statum legis naturæ. Præterea, sicut in naturalibus corruptio unius, est generatio alterius; ita lex antiqua non fuit abolita, nisi per obligationem novæ legis.

Potest etiam suaderi conclusio, destruendo fundamentum adversæ sententiæ: Si Baptismus non cepisset esse in praecepto à die resurrectionis Christi, maxime quia, ut volunt Adversarij, lex non obligat, nisi postquam venit in notitiam subditorum; legis autem Evangelicæ notitia cepit tantum à die Pentecostes in provincia Judææ. Sed falsum omnino est, quod lex non obliget, nisi postquam venit in notitiam subditorum: licet enim excusentur ab ejus transgressione qui eam invincibiliter ignorant, tamen tunc per se obligare incipit, cum primum publico edicto a Principe ponitur: imò si lex neminem obligaret, quoadusque veniret in ejus notitiam, improprie ignorantia legis diceretur excusare, quandoquidem excusatio non est, nisi ab eo ad quod homo tenetur:

P ij cum

cum ergo in ipso die resurrectionis Christus apparet Discipulis legem Baptismi publice promulgaverit, dicendo Matthæi ultimo: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* ab illa die cœpit Baptismus esse in præcepto, licet illi qui invincibiliter adhuc ipsum ignorabant, excusarentur ab ejus transgressione.

§. V.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

35. **E**X dictis inferes contra aliquos Thomistas, à Cabrera citatos, obligationem Baptismi non incepisse in triduo mortis Christi, sed durat post ejus resurrectionem. Tum quia solum post resurrectionem Christus legem Baptismi publice promulgavit. Tum etiam, quia cum lex vetus non solum passionis & mortis Christi, sed etiam ejus resurrectionis figura & umbra extiterit, ante resurrectionem Christi nondum fuit perfectè completa, nec proinde totaliter extincta.
36. Dices, Christus Joan. 19. jam moriturus protulit illa verba, *Consummatum est*, quibus significavit opus nostræ redemptionis esse omnino completum, subindeque veterem legem totaliter extinctam: Ergo tunc cœpit obligatio præceptorum legis novæ, ex quibus primum est de baptismo. Quare D. Thomas 1. 2. quæst. 103. art. 3. ad 2. ait: *Mysterium Redemptionis humani generis completum fuit in passione Christi, unde tunc Dominus dixit consummatum est, & ideo tunc totaliter debuerit cessare legalia, quasi jam veritate eorum consummata.*
37. Confirmatur: In morte Christi sacerdotium Aaron in sacerdotium Christi translatus est, quandoquidem Christus in ara crucis, ut verus & summus sacerdos, seipsum in sacrificium Patri æterno obtulit, juxta illud ad Hebræos 9. *Christus assistens Pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manufactum, id est non hujus creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta, æternam redemptionem invenit.* Item in eadem Christi morte tabernaculum antiquum in quo legis Mosaiæ sacrificia offerebantur, dissipatum fuit, & destructum, ut satis designavit velum templi in duas partes scissum: Ergo cum lex vetus non potuerit remanere absque proprio sacerdotio & tabernaculo, in morte Christi abolita fuit, & statuta lex nova gratiæ, subindeque præceptum Baptismi.
38. Ad instantiam dico verba illa Christi, *Consummatum est*, referri quidem ad ejus mortem, at non ut præcisam à resurrectione ipsius, sed ut ipsam includit; sicut enim nostra justificatio est unicus motus, duos terminos includens, nempe terminum à quo, qui est recessus à peccato; & terminum ad quem, qui est accessus ad gratiam: ita mors Christi & ejus resurrectio integrant unicum motum nostræ redemptionis & salutis, habentem duos terminos, videlicet Christi mortem, quæ destructum est peccatum, tanquam terminum à quo; & resurrectionem, quæ consummata est vita spiritualis animæ, tanquam terminum ad quem.
- Adde quod, sicut ad consummationem nostræ redemptionis & salutis, spectat, secundario saltem, futura corporum resurrectio, in qua consummabitur vita spiritualis animæ: ita & à fortiori, resurrectio Christi, utpote cum sit

A fundamentum & exemplar nostræ resurrectionis futuræ, & in ipso Christo tanquam in capite. rinth. 15. dicit quod Christus resurgens fuit *caput dormientium.* Quando ergo D. Thomas loco citato ait Mysterium Redemptionis humani generis completum fuisse in passione Christi, non loquitur de passione cum præcisione temporis, sed ut completa & terminata per ipsam resurrectionem, ad quam fuit veluti via, utpote quæ

B Ad confirmationem dico, falsum esse quod sacerdotium antiquum fuerit in puncto mortis Christi translatus in sacerdotium Christi, sacerdotium enim Aaron, quod erat proprium legis veteris, non debuit aboleri, donec sacerdotium Christi esset consummatum, & in perfectionem, quæ indefectibilitate constitutum, quod non habuit usque ad ejus resurrectionem, in qua Christus vitam imortalem & indefectibilem assumpsit, unde tunc solum adimpleta fuit prophetia illa Davidis de Christo: *Tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.* Quæ illa oblatio quæ Christus seipsum Patri in ara crucis obtulit, non nisi ut conjuncta resurrectioni, evacuaret antiquum sacerdotium. Similiter quoque ad tabernaculum legis Mosaiæ, licet in morte Christi inchoata fuerit ejus dissipatio, non tamen fuit consummata, nisi in resurrectione.

§. VI.

Solvuntur objectiones contra duas ultimas conclusiones fieri solitas.

Contra tertiam conclusionem, in qua dicitur, Baptismum non fuisse in præcepto usque ad passionem & resurrectionem Christi, obijciunt primo. Judæus sufficienter de doctrina Christi instructus, ante ejus passionem tenebatur Christi legem suscipere, & Christianus esset: Sed hoc non poterat absque Baptismo, cum esset primum talis legis sacramentum: Ergo Baptismus erat in præcepto, ante Christi passionem & resurrectionem.

Respondet Medina, negando Minorem, per se nimis (inquit) temporis interstitio, ad suscipiendam Evangelij legem & Christianismum, necesse est necessarium Baptismum suscipere, quia non erat præceptum de Baptismo.

Sed contra: Cum lex Evangelij legem Baptismi contineat, impossibile erat Judæo, inveniendi Christo, legem Evangelij suscipere, nisi sacramentum Baptismi susciperet. Unde aliter respondet deo, dicendo nimirum, quod licet Judæus in illa hypothesi teneretur credere in Christum, non tamen legem Evangelij suscipere, sicut nec baptismum, cum ad neutrum Christus adhuc obligaret.

Dices, Gentilis qui ante passionem Christi convertebatur, tenebatur baptizari: Ergo & Judæus.

Respondet Soto negando consequentiam de paritate, rationemque disparitatis dat, quod cum Gentilis circumcidi non posset, tenebatur Baptismum suscipere. Sed licet hoc verum sit, respondendo quod vellet legem Evangelij amplecti, quod scilicet vel legem naturæ, vel legem scripturæ, vel legem absolutè quod non posset circumcidi, respondetur ad instantiam, negando licet Antecedens.